

Construirea unei Culturi Școlare Democratice și Incluzive în România

2018-2023

Rezultate cheie ale proiectului

Înființat de Consiliul Europei și Norvegia în 2008, **Centrul European Wergeland (EWC)** lucrează în diferite țări, culturi și sisteme politice, susținând educația ca instrument pentru promovarea democrației și a drepturilor omului în Europa.

Obiectivul nostru este de a consolida capacitatea indivizilor, instituțiilor educaționale și sistemelor educaționale de a construi și a menține o cultură a democrației. Servim ca un centru de resurse și un loc de întâlnire pentru persoanele care lucrează în domeniul educației, formării și cercetării.

Astăzi, **lucrăm cu și** în 22 de țări din Europa.

Agencia Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP) este o instituție publică care funcționează din 2005 sub egida Ministerului Educației din România.

Din 2007, ANPCDEFP a devenit instituția de implementare a programelor Uniunii Europene: *Învățare pe tot parcursul vieții, Tineret în acțiune și Erasmus Mundus*, pentru perioada 2007-2013. Începând cu anul 2014, ANPCDEFP gestionează în România Programul Uniunii Europene Erasmus+.

Din 2016, ANPCDEFP acționează ca Operator al Programului de Educație, Burse, Ucenicie și Antreprenoriatul Tinerilor, finanțat prin Mecanismul Financiar SEE 2014-2021.

Cuvânt înainte	3
Proiectul în cifre	4
Introducere	5
Context: situația în România	6
Abordarea noastră	7
Rezultate și impact	10
Acțiunile instituțiilor: extinderea către sistemul educațional	12
Rata succesului	18
Recomandări	19
Resurse	20

CUVÂNT ÎNAINTE

Europa traversează vremuri dificile, multe țări experimentând o regresie a democrației. În plus, invazia Rusiei în Ucraina a amplificat inegalitățile și vulnerabilitățile existente în întreaga Europă. Fetele și femeile, refugiații, persoanele de origine romă și persoanele cu dizabilități se numără printre grupurile care sunt în mod special în pericol de excludere.

Pentru a urma misiunea Granturilor SEE și norvegiene: „Aceste provocări au demonstrat importanța creării unei Europe mai juste și reziliente - și asta începe cu incluziunea.“

Educația are o contribuție esențială la construirea unor societăți incluzive și democratice, unde diferențele de opinie pot fi exprimate liber și unde poate fi auzită o gamă largă de voci, în căutarea coeziunii sociale și în aprecierea diversității. Învățarea conviețuirii începe în școli! Dar ce se întâmplă în realitate - cum arată aceasta în clase? Sunt profesorii pregătiți să gestioneze incluziunea?

Ca partener privilegiat al Consiliului Europei, Centrul European Wergeland a lucrat în toată Europa în ultimii cincisprezece ani. Una dintre principalele noastre priorități strategice este de a construi medii de învățare sigure, democratice și incluzive în școli, în universități, în organizațiile societății civile; printre altele, prin formarea și dezvoltarea profesională de calitate a profesorilor. În ultimul deceniu, am acumulat o experiență extinsă în 10 țări, cu ajutorul Granturilor SEE și norvegiene.

Din 2018, EWC a colaborat cu Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale – operatorul programului de Educație, Burse, Ucenicie și Antreprenoriatul Tinerilor din România, finanțat prin Granturile SEE 2014-2021.

Proiectul nostru comun, „Construirea unei culturi școlare democratice și incluzive“, dezvoltă capacitatea Caselor Corpului Didactic din România, a Inspectoratelor Școlare și a Centrelor de Resurse și Asistență Educațională și a personalului lor de a lucra și a sprijini școlile din țară. Împreună, ajutăm la consolidarea unor școli care pun preț pe demnitatea umană și diversitate, care oferă tuturor șanse egale și promovează un sentiment de apartenență pentru toți elevii.

Această publicație se bazează pe rezultatele Forumului Final, care a avut loc în perioada 25-26 mai 2023 la București / România. Ea oferă perspective asupra abordărilor cheie și asupra rezultatelor proiectului.

Ana Perona-Fjeldstad
Director
European Wergeland Center

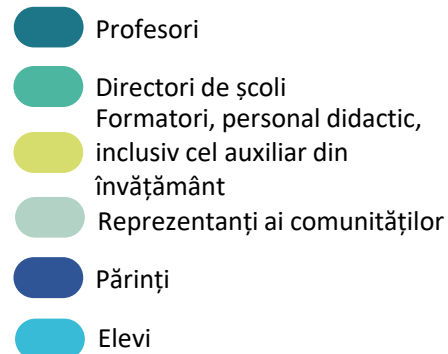
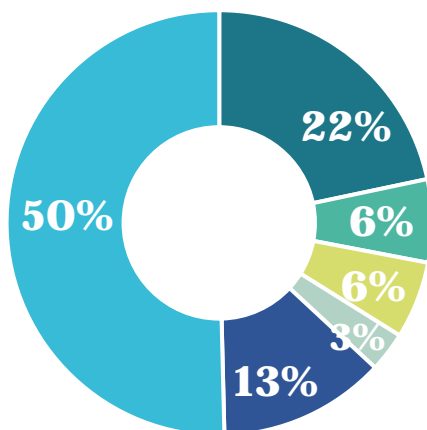
PROIECTUL ÎN CIFRE

12 instituții de învățământ din 10 județe ale României și 50 de membri ai personalului

5 Case ale Corpului Didactic
3 Centre de Resurse și Asistență Educațională
4 Inspectorate Școlare

5817

Participanți instruiți
complet

283 Workshop-uri

5981

Participanți invitați

20 Noi programe de instruire dezvoltate

+ 2 în curs de dezvoltare

149 Prezentări

32 Publicații

297 Școli instruite

Din care **81** în mediul rural

11 798

BENEFICIARI TOTALI

6576 elevi
3026 profesori
1311 părinți
367 directori de școli
342 formatori, personal didactic, inclusiv personal didactic auxiliar din învățământ
176 reprezentanți ai comunității și ai municipalității

INTRODUCERE

Cu sprijinul Agenției Naționale pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale, EWC a conceput și implementat proiectul „Construirea unei culturi școlare democratice și incluzive” cu obiectivul general de a crește calitatea educației în România.

Scopul acestuia a constat în îmbunătățirea abilităților și competențelor profesioniștilor din domeniul educației din România - formatori de profesori, inspectori școlari și consilieri - și implicarea lor și a instituțiilor lor în promovarea unui mediu școlar democratic și incluziv în sistemul educațional.

Pe parcursul proiectului, EWC a organizat o serie de cursuri de formare la Oslo, Norvegia, în 2018, 2021 și 2022, urmate de implementarea de proiecte la scară medie în România. Cursurile au fost special concepute pentru personalul din 12 instituții de învățământ angajate în formarea profesorilor și consilierea școlilor, cum ar fi: Inspectorate Școlare, Case ale Corpului Didactic și Centre Județene de Resurse și Asistență Educațională.

Ca parte a acestui program cuprinzător de formare, fiecare instituție și-a proiectat și implementat propriile proiecte, rezultând noi materiale de învățare și curriculare, dar și seminare și cursuri acreditate pentru profesorii din toată România.

5 Case ale Corpului Didactic

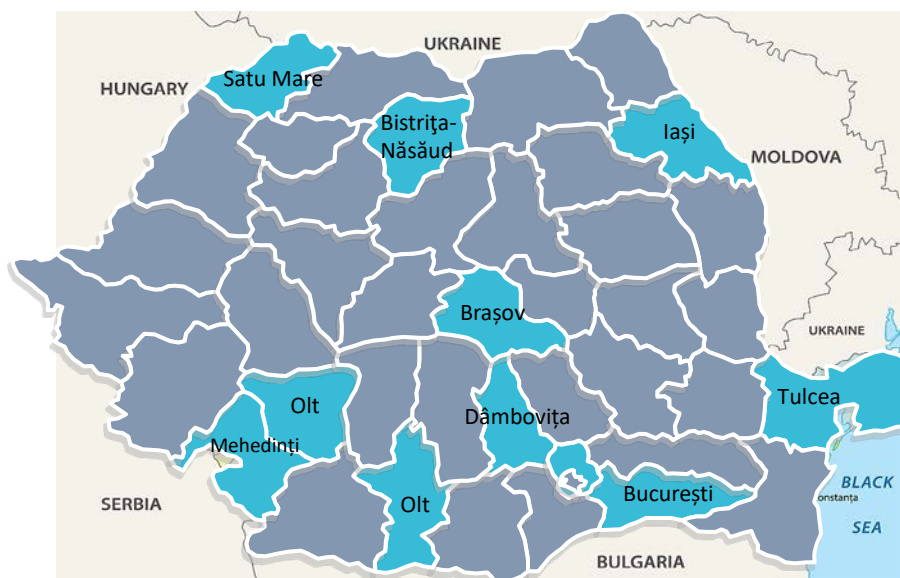
Casa Corpului Didactic **Bistrița-Năsăud (2018)**
Casa Corpului Didactic **București (2018)**
Casa Corpului Didactic **Brașov (2021)**
Casa Corpului Didactic “Spiru Haret” **Iași (2021)**
Casa Corpului Didactic **Mehedinți (2022)**

4 Inspectorate Școlare

Inspectoratul Școlar Județean **Dâmbovița (2018)**
Inspectoratul Școlar Județean **Olt (2018)**
Inspectoratul Școlar Județean, **Gorj (2022)**
Inspectoratul Școlar Județean **Tulcea (2022)**

3 Centre Județene de Resurse și Asistență Educațională

CMBRAE, Centrul Municipiului **București** de Resurse și Asistență Educațională **(2018)**
Centrul de Resurse și Asistență Educațională **Satu Mare (2021)**
Centrul de Resurse și Asistență Educațională **Dâmbovița (2022)**

CONTEXT: SITUAȚIA ÎN ROMÂNIA

De ani de zile, școlile din țară se confruntă cu rate ridicate de abandon școlar, în special în comunitățile marginalizate și sărace. Pentru mulți copii, accesul la o educație de calitate rămâne o provocare zilnică din cauza sărăciei, discriminării sau lipsei de sprijin din partea părinților și a comunității. UNICEF estimează că aproape 400.000 de copii sunt în prezent în afara sistemului școlar. **Abandonul școlar timpuriu continuă să fie o problemă, în special în rândul elevilor romi.** Mulți profesori au încă acces limitat la oportunități de formare de calitate și la resurse.

Tabelul de mai jos arată punctul de plecare pentru proiect. Conform acestuia, sunt câteva provocări și lacune în ceea ce privește practicile incluzive, participarea elevilor, precum și integrarea și implementarea completă a principiilor și practicilor democratice în sistemul de învățământ, inclusiv o abordare a predării și învățării centrate pe competențe și pe elev.

Sprijinirea profesorilor/profesoarelor și consolidarea rolului acestora rămâne o prioritate cheie pentru România. Oportunitățile de formare accesibile și centrate pe nevoi, cum ar fi cele care facilitează însușirea unor metode de pedagogie modernă și incluzivă, sunt foarte căutate.

	Lacune și provocări identificate	Nivelul profesional al personalului didactic	Nivelul instituțional
Incluziune	Grupurile marginalizate încă se confruntă cu bariere în participarea egală la educație.	Lipsa de competențe pentru a crea un mediu incluziv și sigur	Resurse insuficiente
Discriminare	Prejudecățile, marginalizarea și bullying-ul persistă.	Capacitate limitată de a gestiona o clasă cu provocări diverse	Oportunități limitate de formare
Egalitate	Disparitățile socio-economice, accesul inegal la resurse și marginalizarea anumitor grupuri minoritare persistă.	Provocări în crearea unui dialog deschis	Conștientizare limitată a diferitelor forme de discriminare și a strategiilor de combatere a acestora
Dezvoltare democratică	Decalaj între politici și practică. Provocări în integrarea completă a principiilor și practicilor democratice în sistemul de învățământ.	Lipsa de abilitate în abordarea problemelor controversate	Lipsa de competențe pentru a promova elevilor valori democratice, gândire critică, responsabilitate civică

PUNCT DE PLECARE

ABORDAREA NOASTRĂ

Acționând ca Multiplicatori

Formatorii de profesori, inspectorii școlari și consilierii care au fost instruiți prin proiect joacă un rol crucial ca **multiplicatori pentru a facilita formarea unor culturi școlare democratice și incluzive.**

Afiliați sau lucrând pentru o instituție de învățământ și **beneficiind de rețele existente, de resurse și de echipa de colegi**, aceștia au multe posibilități de a ajunge la un public larg prin munca lor de zi cu zi și de a oferi sprijin școlilor și comunităților. Astfel, ei servesc drept **catalizatori pentru schimbare în România.**

Aceștia pot inspira și încuraja și pe alții să promoveze valori și practici democratice, precum și să participe activ la formarea unei culturi școlare democratice și incluzive.

STRUCTURA ACTIVITĂȚII DE FORMARE

Programul cuprinzător de formare a constat în elemente de instruire, vizite de studiu, fază de implementare cu proiecte și activități locale, reflecție/schimb și networking. Acesta a avut 4 elemente de bază:

Faza de pre-formare: a ajutat ca participanții să se cunoască între ei, să stabilească obiective și țeluri clare, să se angajeze în dialog și să împărtășească așteptări legate de învățare.

Formare față în față: cinci zile de sesiuni privind educația pentru cetățenie și drepturile omului, abordarea EWC pentru o școală incluzivă la toate nivelurile, competențe democratice, reflecție asupra propriei practici profesionale, incluziune și participare, metode de predare interactive și planificarea acțiunilor. Formarea a fost combinată cu vizite de studiu: participanții au vizitat școli, universități și alte organizații care oferă programe educaționale pentru profesori. Acest lucru a facilitat o experiență de învățare cuprinzătoare care a făcut legătura între teorie și practică, precum și schimbul de bune practici și de modele inspiraționale de la o varietate de instituții educaționale.

Proiecte și activități locale: au ajutat la consolidarea cunoștințelor și abilităților dobândite în timpul formării. Participanții au aplicat și practicat ceea ce au învățat în contexte reale, continuând să-și consolideze înțelegerea asupra educației pentru cetățenie și drepturile omului.

Întâlniri de follow-up: au facilitat lucrul în rețea și colaborarea între cursanți. Participanții au putut schimba experiențe, împărtăși povești de succes și aborda provocările cu care s-au confruntat în timpul implementării activităților de cetățenie democratică.

Abordarea EWC privind o școală democratică și incluzivă la toate nivelurile

EWC acționează pentru transformarea școlilor în medii de învățare democratice și incluzive prin abordarea școlii la toate nivelurile, un pas important către implementarea Obiectivului de Dezvoltare Durabilă 4: Educație de Calitate.

Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all

Ajutăm la construirea școlilor democratice care pun în valoare demnitatea umană și diversitatea. Astfel de școli oferă tuturor șanse egale și promovează un sentiment de apartenență pentru toți elevii. **Introducerea valorilor și principiilor democratice și de incluziune la baza unei școli** înseamnă încorporarea lor în cele trei dimensiuni ale vieții școlare: predare-învățare, guvernanta-cultură și cooperare cu părinții și comunitatea extinsă.

Pentru ca școala să se schimbe, **toți membrii comunității școlare (elevi, profesori, lideri școlari, părinți și familii) sunt responsabili și joacă un rol activ** în crearea unor medii de învățare democratice și incluzive. Astfel, abordarea EWC privind o școală democratică și incluzivă la toate nivelurile dezvoltă capacitatea unei game largi de părți interesate în cele trei dimensiuni.

Democrație, drepturile omului și incluziunea în procesul de predare și învățare

- Curriculum
- Activități extracurriculare
- Metode de predare
- Evaluare
- Formarea profesorilor

Guvernarea democratică a școlii și mediul școlar

- Stilul de conducere
- Politicile și procedurile școlare
- Guvernanta școlii
- Participarea elevilor
- Relațiile școlare

Abordare democratică și incluzivă pentru întreaga școală

Cooperarea cu părinții și comunitatea mai largă

- Participarea părinților
- Parteneriat intersectorial
- Cooperare între școli
- Implicarea comunității

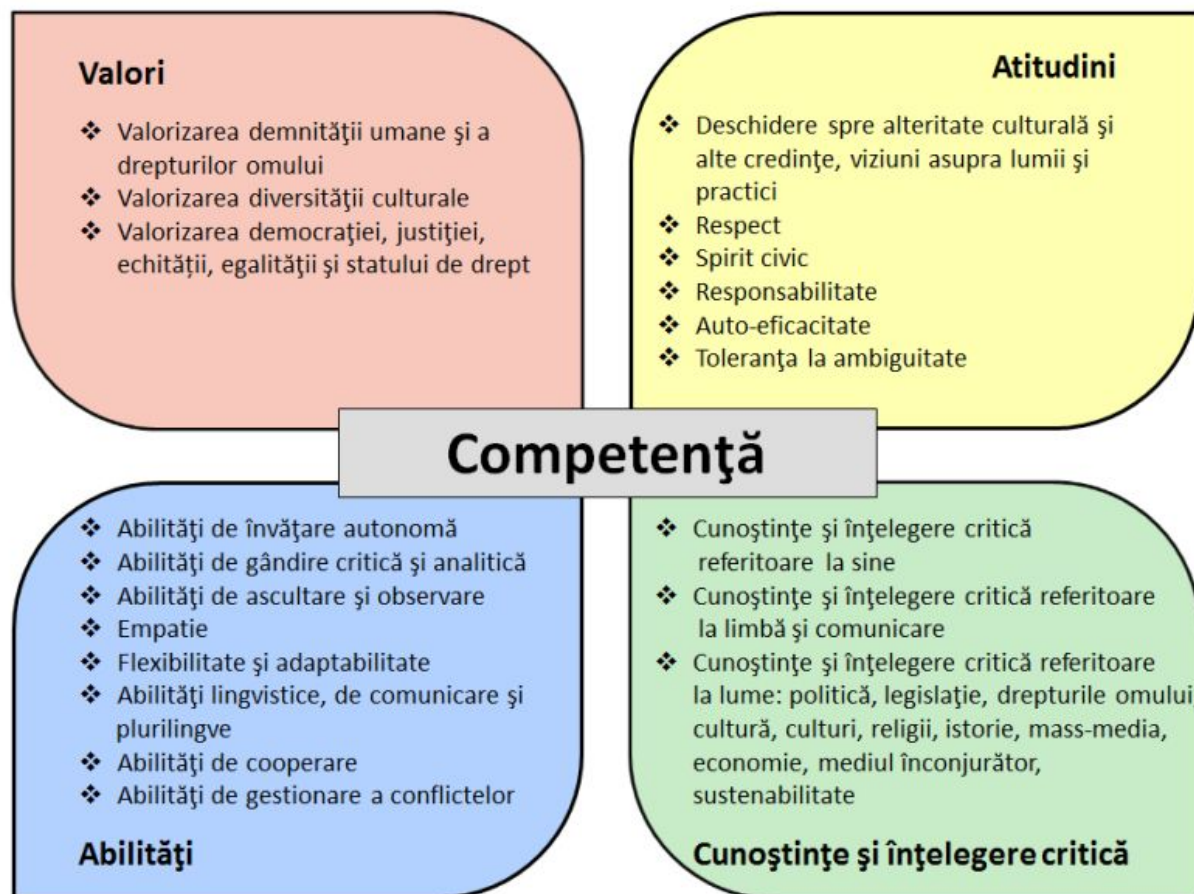
Prin această abordare, EWC încurajează parteneriatele intersectoriale și o cooperare mai strânsă a școlii cu o gamă largă de părți interesate din comunitatea locală, cum ar fi autoritățile locale, serviciile de sănătate și ONG-urile.

EWC consideră că o cultură școlară incluzivă și democratică este esențială pentru furnizarea unei educații de calitate și pentru dezvoltarea elevilor ca cetățeni activi și responsabili. Ea este, de asemenea, vitală pentru crearea pe termen lung a unor societăți mai incluzive și democratice, deoarece elevii au oportunitatea de a învăța și practica competențe importante pentru viitorul lor, în micro-societatea reprezentată de școala lor.

Competențe pentru incluziune și cultură democratică

Pentru a crea o cultură democratică și pentru a putea trăi împreună ca egali în societăți cu diversitate culturală, avem nevoie să construim competențe democratice. Acestea sunt, de asemenea, competențe interculturale, care ne permit să valorizăm și să interacționăm în diversitate, abordând eventualele conflicte.

Consiliul Europei a dezvoltat un model care descrie competențele pe care încercăm să le construim prin educație. Acestea includ valori, cunoștințe, atitudini și abilități necesare pentru ca toți elevii să creeze o cultură democratică durabilă, bazată pe drepturile omului, incluzivitate și demnitate.

EWC a folosit [Cadru de referință al competențelor pentru cultură democratică](#) elaborat de Consiliul Europei, ca bază pentru activitățile de educație și formare din proiect.

REZULTATE PRINCIPALE ȘI IMPACT

Competențe privind democrația și incluziunea

Printre cele mai semnificative schimbări indicate de participanții la curs (formatorii de profesori, consilierii și inspectorii școlari), care au răspuns sondajului nostru final de evaluare a impactului cursului a fost **o creștere a conștientizării lor privind importanța construirii unor medii școlare democratice și incluzive**, precum și o **înțelegere mai bună a semnificației ei**:

Împreună suntem motorul școlilor democratice. Și doar lucrând împreună – profesori, elevi, părinți, părți interesate – putem crea un set de valori democratice, suspenda prejudecățile și susține dialogul între partenerii educaționali în misiunea și viziunea unei școli democratice.

Proiectul a influențat perspectiva multora dintre noi asupra a ceea ce înseamnă să fii o școală deschisă către comunitate, o școală unde cooperarea, incluziunea, toleranța și empatia sunt obligatorii.

În plus, mulți participanți au raportat o capacitate **îmbunătățită de a reflecta critic asupra propriei lor practici profesionale**. Acest lucru a dus la schimbări importante de mentalitate, cum ar fi: dezvoltarea unei atitudini de susținere față de diferite aspecte ale vieții școlare – implicarea părinților, nevoile și drepturile elevilor, dialogul și relațiile dintre toți membrii comunității.

Modificări semnificative la nivel individual:

- *Conștientizare mai puternică a nevoii de a dezvolta un mediu școlar democratic și incluziv.*
- *Înțelegerea a ceea ce înseamnă o școală democratică și cum poate fi realizată educația despre o școală democratică.*
- *Schimbare în atitudine față de implicarea părinților în viața școlară.*
- *Schimbare în percepția despre valoarea și procesul de incluziune.*
- *Schimbare de perspectivă și abordări pentru dezvoltarea unei comunități școlare democratice.*
- *Creșterea conștientizării importanței principiilor și practicilor democratice în cultura școlară.*
- *Schimbare în mentalitate și atitudine față de drepturile elevilor și importanța vocii elevilor.*

În plus, participanții au terminat cursul de formare cu **noi cunoștințe și o nouă înțelegere** a abordărilor și principiilor educației pentru cetățenie și drepturile omului; **încredere** în utilizarea metodelor interactive centrate pe elev și **competențe** necesare pentru a proiecta noi sesiuni de formare sau ateliere în acest domeniu. Acest lucru le permite participanților să-și aplice noile cunoștințe și abilități în contexte cotidiene.

„Dacă școlile noastre nu sunt democratice, nici societatea noastră nu va fi democratică. De când am participat la proiect, m-am întrebat: cum pot transmite acest mesaj elevilor mei? Așa că acum, în fiecare an la universitatea mea, organizez un seminar dedicat culturii democratice în școli.”

participant de la Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Satu Mare

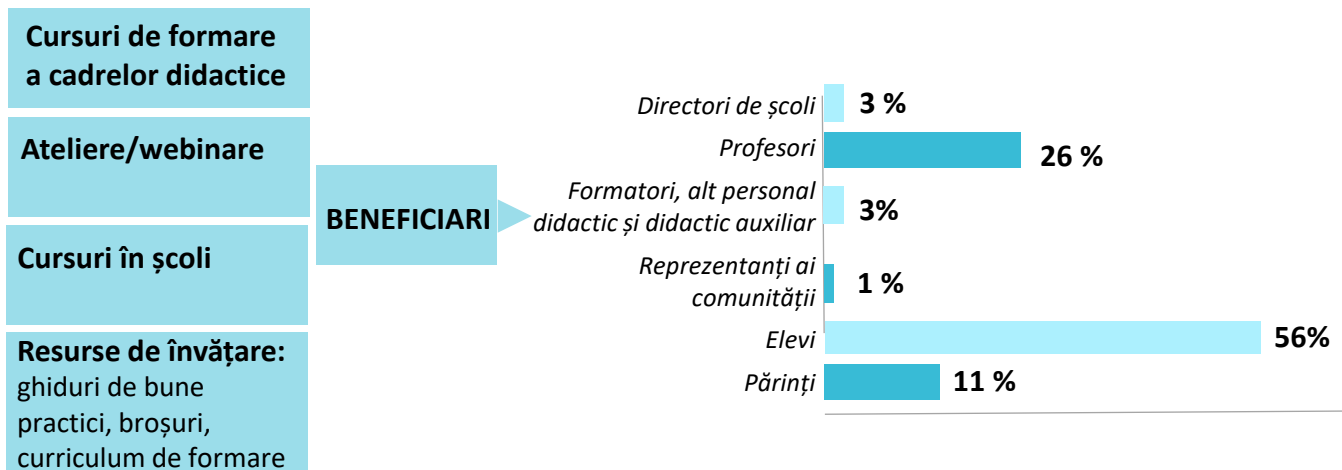
„Programul de formare m-a ajutat să înțeleg nevoile elevilor, dar și pe cele ale profesorilor. Am reușit să ajut directorii să aprecieze importanța dialogului formal și informal între profesori, între elevi, precum și între profesori și elevi.”

Ofertă educațională îmbunătățită care promovează școlile democratice și incluzive

Proiectul a îmbunătățit și diversificat oferta educațională a instituțiilor participante oferită profesorilor, școlilor și părinților din județele lor. Cu sprijinul participanților la cursuri, s-a planificat și implementat o gamă largă de activități de extindere (noi cursuri de formare pentru profesori, seminare acreditate, webinare) și s-au dezvoltat noi resurse de învățare și programe de studiu.

CELE MAI FRECVENTE ACTIVITĂȚI ALE INSTITUȚIILOR PARTICIPANTE

Studiul de impact a arătat că toate instituțiile **integrează acum educația civică și pentru drepturile omului și alte subiecte relevante în programele lor existente**. Mai multe abordează incluziunea și inegalitatea:

„În timpul formării profesorilor, ne-am concentrat pe creșterea conștientizării existenței inegalității oportunităților în societate.”

„Am întărit eforturile noastre de a promova drepturile minorităților abordând aceste probleme în instituțiile române și sârbești, și am desfășurat activități pentru a-i învăța pe oameni că păstrarea obiceiurilor și tradițiilor unui grup etnic este un drept care trebuie respectat. De asemenea, am organizat activități cu elevii pentru a elucida dreptul lor de a vorbi limba maternă.”

Proiectul a familiarizat instituțiile participante cu instrumentele și resursele Consiliului European, cu abordări și metode actualizate pentru promovarea democrației, drepturilor omului și incluziunii în școală. 98% dintre instituții au adaptat resursele cursului pentru contextul lor și au început să le utilizeze zilnic.

Schimbarea viziunii instituționale asupra școlilor

Proiectul a contribuit la o schimbare în viziunea instituțională privind sprijinul acordat școlilor, precum și la o mai bună înțelegere a modului de a face acest lucru. A îmbunătățit practicile de integrare a educației pentru drepturile omului și cetățenie în școlile din România, multe din instituții ajungând acum la un număr mai mare de școli din județele lor.

„Ne-am schimbat viziunea despre sprijinirea școlilor din țară pentru a oferi o educație bună tuturor elevilor. Anul acesta, am organizat o serie de webinare despre democrație, la care au participat profesori din 25 de școli din zona rurală. Acest lucru ne-a ajutat să ne îmbogățim abilitățile de a organiza astfel de evenimente.”

În paginile următoare, evidențiem proiectele și activitățile inspirate și concepute de personalul instituțiilor participante la curs.

ACȚIUNILE INSTITUȚIILOR: EXTINDEREA ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL

1

Casa Corpului Didactic Bistrița-Năsăud

<https://www.ccdbn.ro>

420099 Bistrița, Str. Sucevei 1-3, jud. Bistrița-Năsăud, Romania

Tel +40 (0)263 237094, fax +40 (0)263 234916, ccd@ccdbn.ro

Rezultatele proiectului:

- Curs de instruire „Școala democratică”, elaborat și acreditat de Ministerul Educației
- Materiale de învățare privind ECD/EDO dezvoltate
- Suport metodologic pentru ECD/EDO oferit școlilor

20 școli instruite

77 formatori și persoane
instruite din personalul didactic,
inclusiv cel auxiliar din învățământ

„Cel mai util instrument oferit pentru a măsura nivelul de democrație dintr-o școală a fost scara de participare, care ne-a ajutat să identificăm gradul de guvernanță democratică în școală.”

M. P., profesor de Istorie, Școala Gimnazială „Lucian Blaga” Bistrița

2

Casa Corpului Didactic Brașov (CCDBV)

<http://www.ccdbrasov.ro>

Str. Iuliu Maniu, 52, Brașov, 500091, Romania

Tel +40 (0)268 472169, fax +40 (0)268 472169

Titlu proiect: „Oportunități egale în medii de învățare în schimbare: Modalități de construire a unei culturi democratice și incluzive și de sprijinire a inovației și reformei în educație în școală”

Rezultatele proiectului:

- Dezvoltarea unui produs educațional „Construirea unei culturi școlare democratice și incluzive”
- Un nou program de formare de 40 de ore „Construirea unei culturi școlare democratice și incluzive” dezvoltat și acreditat de Ministerul Educației
- Diseminarea unor bune practici „Construirea unei culturi școlare democratice și incluzive”
- Noi resurse educaționale pentru o perspectivă în schimbare asupra educației secolului XXI
- Organizarea unui concurs „Școala mea, un exemplu de cetățenie democratică”

29 școli din care 4 din zonele rurale

Instruiți:

50 formatori, personal didactic, inclusiv cel auxiliar din învățământ

250 participanți

3**Casa Corpului Didactic București**<http://www.ccd-bucuresti.org/index.php/ro>

Splaiul Independenței nr. 315 A, sector 6 București, 060043, OP 16, Romania

Tel (004)0213134901, fax (004)0213134927, ccdbuc@gmail.com**Titlul proiectului: Educația democratică în școlile românești****Rezultatele proiectului:**

Programul de instruire „Școala democratică” a implicat

cu **214** **8** școli
participanți
(inclusiv **16** directori de școli)**230** beneficiari ai
cursului.

Conferința Națională „Școala democratică: de la concept la realitate”

A vizat

158 profesoridin județele București, Ilfov,
Ialomița și BuzăuActivitatea nonformală
„Pașaport pentru
democrație” desfășurată cu**68** profesoridin județele București,
Călărași și Tulcea**4****Casa Corpului Didactic „Spiru Haret” Iași**<http://www.ccdis.ro>

Strada Octav Botez nr. 2A., Județul Iași, 700116, România

Tel +40 (0)232 210424, mob +40 (0)733 019244, fax +40 (0)232 267 731

Titlul proiectului: Democrația începe cu tine!**Rezultatele proiectului:****5** cursuri de formare aprobate de Ministerul Educației**250 de cadre didactice** formate prin următoarele cursuri:

- „Școala democratică – școala viitorului”
- „Provocări și dileme pentru o școală incluzivă”
- „Managementul comunicării în mediul școlar”
- „Egalitatea de șanse prin educație incluzivă”
- „Parteneriatul școală – familie – comunitate locală”

Un nou curs de formare „Educație democratică pentru șanse egale”, care oferă instruire pentru 500 de formatori, persoane din personalul didactic și didactic auxiliar din învățământ, se află în faza de aprobare de către Ministerul Educației

23 de școli complet instruite, 8 în mediul rural**Două ateliere desfășurate**

- „Toți sunt diferiți – dar egali”
- „Democrația școlară și responsabilitățile civice”

104 beneficiari din 36 de școli

5**Casa Corpului Didactic Mehedinți**<http://ccdmh.ro>

Strada Radu Calomfirescu 94, Drobeta-Turnu Severin, Județul Mehedinți, Romania

Tel/fax +40 (0)252 321537, contact@ccdmehedinti.ro**Titlul proiectului: 4C pentru Cetățenie Democratică – Comunicare, Colaborare, Creativitate, Gândire Critică****Rezultatele proiectului**

Două ateliere aprobate de Ministerul Educației
 „Educație pentru cultură, cetățenie democratică și drepturile omului în clasă, școală și comunitate”
 „Evaluarea învățării în clasa diversă”
686 beneficiari

11**școli complet instruite,****inclusiv 5 în zona rurală**

„Trăim într-un „sat global” și avem responsabilitatea să ne cunoaștem drepturile, să le respectăm și să le promovăm. Este o oportunitate pentru profesorii și elevii noștri să beneficieze de explicații care fac educația pentru cultura democratică clară, accesibilă și utilă. Vă mulțumesc pentru oportunitate.”

T. I., directorul Colegiului Național Economic „Theodor Costescu”

6**CJRAE Satu Mare Center for Educational Resources and Assistance**<https://www.cjraesm.ro>

Str. 1 Decembrie 1918, Nr. 6, P.C. 440010, Satu Mare, Romania

Tel +40 (0)261 736780, +40 (0)756 166323, fax +40 (0)261 736780, consilieri_sm@yahoo.com**Titlul proiectului: Transferăm: educație pentru democrație****Rezultatele proiectului:****Noul program de formare „Predarea centrată pe elev” a ajuns la:****168** formatori, persoane din personalul didactic și didactic auxiliar din învățământ**19** de directori de grădinițe**531** elevi instruiți, inclusiv la 5 școli din mediul rural

Proiectul „WE TRANSFER ...
Educating for democracy”

Applicant: Centrul Județean de Resurse și Asistență
 Educațională Satu Mare, RO
Partners: The European Wergeland Center (EWC) Oslo, NO
Implementation period: 01.04.2021 - 31.03.2022

Objectives of the project

- Dezvoltarea competențelor elevilor și cadrelor didactice privind construirea unei culturi democratice în unități de învățământ
- Diseminarea și multiplicarea modelelor de bune practici care vizază educația pentru cetățenie democratică și respecto de la rișoare umane.

Titlul proiectului: Împreună democratici: consolidarea abilităților civice pentru elevi în vederea promovării diversității și toleranței în școală

Rezultatele proiectului

Contribuție la formarea cadrelor didactice în programul Ministerului Educației “CRED - curriculum relevant, educație deschisă pentru toți”, certificat la nivel național

29 de proiecte educaționale privind drepturile omului și cetățenia activă, dezvoltate în 29 de școli, cu accent pe incluziunea elevilor cu nevoi speciale

Ghid educațional pentru profesori și consilieri școlari: aspecte teoretice și situații de consiliere privind drepturile omului, nediscriminarea și cetățenia activă în școli. Ghidul include 29 de lecții, fișe de lucru sugerate, scenarii de ateliere și secțiuni teoretice privind drepturile omului, nediscriminarea și toleranța.

72 de profesori au ajuns la:

100 de reprezentanți ai comunității locale, care la rândul lor au ajuns

2400 de elevi instruiți și

700 de părinți implicați

Titlul proiectului: Construim școli democratice: Împreună pentru școli incluzive și democratice

Rezultatele proiectului:

Instruiți: **400** formatori, personal didactic, inclusiv cel auxiliar, din sistemul de învățământ

23 școli din mediul rural

„Proiectele “Building Democratic Schools” au fost o șansă de a dezvolta strategia noastră de a sprijini școlile din județ în construirea unor medii mai incluzive și democratice și de a reconsidera rolul și importanța instituției noastre în rețeaua educațională a județului, ca furnizor specializat de formare pentru profesori.”

participant de la CJRAE Dâmbovița

„Participarea la acest proiect a fost o oportunitate de a înțelege mai bine importanța educației pentru drepturile omului: am învățat multe metode și instrumente care ne permit să creăm relații mai bune cu elevii, părinții, comunitățile, precum și să promovăm incluziunea.”

Participant la webinar privind diversitatea școlară și democrația

9**Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița**<https://www.isj-db.ro>

Strada Calea Domneasca, Nr. 127, Târgoviște, Dâmbovița, 130167, Romania

Tel +40 (0)245 211891, fax +40 (0)245 613723, isjdb@isj-db.ro**Titlul proiectului: QED - Management Democratic pentru o Rețea Educațională de Calitate****Rezultatele proiectului:**

Curs de formare pentru Casa Corpului Didactic Dâmbovița intitulat „Management Democratic Pentru o Rețea Educațională de Calitate”.

Programul este aprobat de Ministerul Educației.

Ghidul „Dezvoltarea strategiei educaționale pentru cetățenie democratică în județul Dâmbovița”

ISBN 978-973-0-31395-6.

15 școli, inclusiv 12 în mediul rural

„Pe baza experienței formatorilor noștri, ne-am propus să contribuim prin acest curs la formarea unei rețele de școli democratice, în care toți actorii sunt implicați în elaborarea și implementarea planului de dezvoltare instituțională și în care diversitatea reprezintă un context pozitiv de învățare, iar profesorul poate fi un adevărat agent al schimbării.”

reprezentant ISJ Dâmbovița

10**Inspectoratul Școlar Județean Olt**<https://isjolt.ro>

Str. Ecaterina Teodoroiu, nr. 8B, 230015, Slatina, Olt, Romania

Tel +40 (0)249 410927, +40 (0)249 412314, fax +40 (0)249 412801, secretariat@isjolt.ro**Titlul proiectului: Cultura școlară democratică cu profesorul ca agent al schimbării****Rezultatele proiectului:**

Metodologia de intervenție în procesul elaborat de predare – învățare – evaluare intitulată „Un ghid pentru construirea culturii școlare democratice ca agent al schimbării”, certificat de Inspectoratul Școlar Județean Olt.

Educația ECD/EDO este oferită prin diverse cursuri opționale în aproape toate școlile din județ.

150 profesori în școlile din județul Olt

35 școli, din care 24 în mediul rural

120 părinți

120 elevi-beneficiari

11**Inspectoratul Școlar Județean Gorj**<https://www.isigorj.ro>

Str. Victoria, nr. 132-134, Gorj, 214500, Romania

Tel +40 (0)253 227177, fax: +40 (0)253 224750, contact@isigorj.ro**Titlul proiectului: Sunt integrabil, nu neglijabil! Dezvoltarea unor culturi școlare incluzive și democratice prin învățare colaborativă****Rezultatele proiectului:****10** instituții**80** formatori, personal didactic, inclusiv cel auxiliar din învățământ, instruiți pe tema drepturilor omului și a cetățeniei democratice.**Broșură:** Dimensiuni și abordări în educația incluzivă, democratică și pentru drepturile omului**Training:** Metode și tehnici inovatoare în predarea democrației și a drepturilor omului

„Cursul de instruire privind metodele inovatoare în predarea democrației și a drepturilor omului mi-a transformat abordarea didactică. Acum sunt echipat cu instrumente practice și eficiente pentru a-mi angaja elevii în discuții semnificative despre aceste subiecte importante și pentru a-i împuternici să devină cetățeni activi și responsabili.”

beneficiar al Inspectoratului Școlar Județean Gorj

„Suntem mândri că am jucat un rol în echiparea formatorilor și a persoanelor din personalul didactic, inclusiv cel auxiliar din învățământ cu instrumentele de care au nevoie pentru a promova democrația și valorile drepturilor omului în sala de clasă. Credem că investițiile în formarea de calitate a profesorilor sunt esențiale pentru construirea unor societăți mai incluzive și mai democratice.”

reprezentant al Inspectoratului Școlar Județean Gorj

12**Inspectoratul Școlar Județean Tulcea**<https://isitulcea.ro/>

Str. Dobrogeanu Gherea, Nr. 3-4, Tulcea, Romania

Tel +40 (0)240 515771, +40 (0)240 511886, contact@isitulcea.ro**Titlul proiectului: Regândirea abordării educaționale și manageriale pentru un mediu de învățare incluziv și democratic****Rezultatele proiectului:**

Elaborarea pachetului de resurse educaționale deschise „Rezilienți prin democrație și incluziune”

78 de școli instruite, inclusiv 46 în mediul rural
109 directori de școli
163 de beneficiari totali ai proiectului

„Acest atelier m-a ajutat să înțeleg cadrul legal național și european prin care noi, elevii, putem cere schimbări și contribui la crearea unei școli democratice. Am reușit să facem propuneri și au fost analizate serios de managerul și inspectorii instituției. Am simțit că vocea noastră a fost auzită, ca într-o familie.”

A, Consiliul Elevilor Colegiul Dobrogean „Spiru Haret” Tulcea

ELEMENTE ALE SUCCESULUI

Aceștia sunt factorii care oferă un cadru pentru dezvoltarea și livrarea cu succes a proiectelor din acest domeniu. Factorii au fost identificați pe baza reflecției profesioniștilor din domeniul educației care au participat la cursurile EWC și care au fost aduși împreună în cadrul Forumului Final “Building Inclusive and Democratic School Cultures in Romania”, organizat de ANPCDEFP și EWC la București (25-26.05.2023). Aceștia au concluzionat că succesul unui proiect constă în alinierea sa puternică cu relevanța, punerea în aplicare eficientă, impactul semnificativ și rezultatele durabile.

Relevanță

- Alinierea obiectivelor de îmbunătățire a educației de calitate și a accesului egal la aceasta.
- la în considerare contextul românesc.
- Evaluează și răspunde nevoilor și așteptărilor grupurilor țintă.
- Conținutul și abordările actualizate se referă la materialele educaționale și abordările Consiliului Europei în promovarea drepturilor omului și a ECD.
- Resursele și materialele relevante asigură transferabilitatea.

Implementare

- Așteptări și instrucțiuni clare din partea donatorilor.
- Un management puternic, inclusiv gestionarea activă a riscurilor. O echipă de proiect cu expertiză în domeniu și competențe transversale.
- Guvernanță eficientă cu roluri și responsabilități clare, comunicare bună între toți cei implicați.
- Fază de planificare minuțioasă.
- Monitorizarea continuă a progresului.
- Flexibilitate și capacitate de a adapta proiectul la noi provocări.
- Deschiderea directorilor școlilor față de proiect și contribuția la proiect.
- Voința profesorilor de a modifica practicile tradiționale și de a introduce altele noi.
- Oportunitatea de a coopera între instituții.
- Vizibilitatea proiectului prin intermediul unei pagini web dedicate sau prin social media ajută la implementarea sa.

Impact și Sustenabilitate

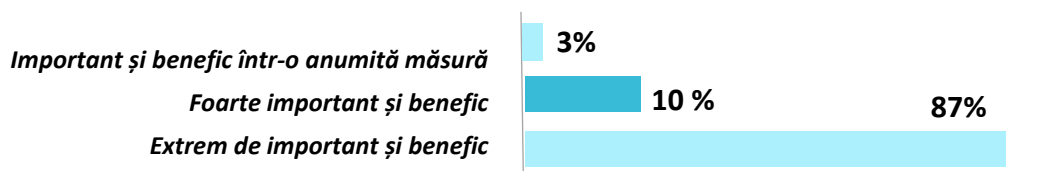
- O echipă de colegi din aceeași instituție care lucrează împreună.
- Colaborarea cu o varietate de alte părți interesate și instituții.
- Implicarea comunităților locale îmbunătățește impactul.
- Vizibilitatea pe rețelele sociale este importantă pentru o mai mare răspândire.
- Formatorii, persoanele din personalul didactic, inclusiv a celui auxiliar, ca multiplicatori: abilitatea de a proiecta, dezvolta și implementa cursuri și proiecte, stimulează un sentiment de proprietate și durabilitate.
- Transferabilitatea materialelor: la dezvoltarea de noi programe și materiale de formare, experții educaționali folosind metodele și abordările pe care le-au învățat la Oslo.
- Noile materiale și cursuri rezultate din proiecte pot fi utilizate de o audiență mai largă.
- Acreditarea noilor programe și materiale de formare de către Ministerul Educației le permite să devină parte din oferta educațională a instituțiilor.
- Abordarea problemelor legate de democrație, drepturile omului și incluziune are un efect pozitiv asupra mentalităților personale, inclusiv a celor din grupurile țintă. Acest lucru contribuie la un impact pe termen lung asupra societății.

RECOMANDĂRI

În închiderea Forumului Final de la București, participanții au recomandat organizatorilor: EWC, ANPCDEFP și partenerilor de program din statele donatoare:

- **Să ofere sprijin pentru dezvoltarea de noi cursuri și programe și să contribuie la îmbunătățirea dezvoltării profesionale.** Acest sprijin oferă oportunități pentru învățare continuă și îmbunătățește expertiza participanților și consolidează capacitatea lor de a dezvolta resurse și programe noi, precum și de a livra cursuri de formare.
- **Să continue să ofere acces la resurse și materiale noi, actualizate, în domeniul educației pentru cetățenie și drepturile omului,** inclusiv în limba română, prin intermediul platformei de învățare online EWC. Aceasta este o parte importantă a dezvoltării profesionale continue.
- **Să continue să sprijine colaborarea între instituțiile de învățământ din diferite județe din România.** Oportunitatea de a dezvolta și implementa proiecte comune stimulează schimbul de cunoștințe, contribuie la optimizarea resurselor și cultivă un sentiment de proprietate. Efortul comun al profesioniștilor din domeniul educației și al instituțiilor lor duce la rezultate semnificative și la schimbări pozitive de durată în sectorul educațional.
- **Să intensifice eforturile pentru menținerea rețelei de instituții de învățământ și profesioniști,** stabilită prin intermediul proiectului, ca mijloc esențial de învățare continuă. Acest lucru ajută la identificarea problemelor și provocărilor sistemice din sistemul educațional, susține promovarea schimbărilor și contribuie la dezvoltarea soluțiilor și politicilor educaționale.

IMPORTANȚA ȘI MENȚINEREA UNEI REȚELE DE EXPERTI EDUCAȚIONALI PROFESIONIȘTI

- **Să continue dezvoltarea instituțiilor de formare a cadrelor didactice și a centrelor de resurse ca centre de promovare a democrației și incluziunii în școală,** pentru a asigura durabilitatea și pentru a acoperi un număr mai mare de școli.

[1. Declarația Universală a Drepturilor Omului](#)

[2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#)

[3. Convenția cu privire la drepturile copilului](#)

[4. Carta CoE privind educația pentru cetățenie democratică și drepturile omului](#)

5. Cadrul de referință al competențelor pentru cultura democratică al Consiliului Europei (RFCDC) în [engleză](#) sau [română](#)

[Volumul unu](#) al Cadrului de referință conține modelul competențelor pentru cultura democratică care a fost aprobat în unanimitate de miniștrii europeni ai educației la conferința lor permanentă de la Bruxelles din aprilie 2016.

[Volumul doi](#) conține descriptorii competențelor pentru cultura democratică care sunt destinați să ajute cadrele didactice să identifice rezultatele învățării, competențele dobândite după o perioadă de învățare și domeniile de dezvoltare ulterioară.

[Volumul trei](#) oferă orientări cu privire la modul în care modelul de competențe și descriptorii corespunzători pot fi utilizați într-o serie de contexte educaționale.

[6. Instrument pentru dezvoltarea democratică a școlilor](#)

[7. Convenția Europeană a Drepturilor Omului în practică - Resurse didactice \(2021\)](#)

[8. Liber să vorbești, sigur să înveți – Școala democratică pentru toți, partea 1 \(2018\)](#)

[9. Liber să vorbești, sigur să înveți – Școala democratică pentru toți, partea 2 \(2018\)](#)

[10. Trăind cu controverse - Predarea problemelor controversate prin educație pentru cetățenie democratică și drepturile omului \(ECD/EDO\) - Pachet de formare pentru profesori](#)

Vizitați-ne la www.theewc.org și www.eea4edu

Urmăriți pagina de Facebook a EWC: <https://www.facebook.com/theewc.org>

și <https://www.facebook.com/EEA.Grants.Romania/>

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar al Mecanismului Financiar SEE 2014-2021. Conținutul acesteia (text, fotografii, videoclipuri) nu reflectă opinia oficială a Operatorului de Program, a Punctului Național de Contact și a Oficiului Mecanismului Financiar. Responsabilitatea pentru informațiile și punctele de vedere exprimate în acestea revine în întregime autorului (autorilor).